

NEMZETGAZDASÁGI
MINISZTERIUM

DR. MATOLCSY GYÖRGY
miniszter

Iktatószám: NGM/13849/1 (2011.)

Andor László
Foglalkoztatásért, szociális ügyekért és társadalmi összetartozásért felelős biztos
European Commission (Európai Bizottság)
B-1049 Brussels/Bruxelles (Brüsszel)
Belgium

cab-andor-contact@ec.europa.eu

Olli Rehn
Gazdasági és monetáris ügyekért felelős biztos
Európai Bizottság
B-1049 Brüsszel
Belgium
Olli-rehn@ec.europa.eu

Budapest, 2011. június 9.

Tisztelt Biztos Urak,

Jelen levelem célja, hogy kifejezzem súlyos aggályaimat az Európai Bizottság Európai Szemeszterben tanúsított eljárásával, különösen a magyar program értékelésének tartalmi elemeivel kapcsolatban.

Amint tudja, Magyarország azon kevés tagállam között volt, amelyek a kért határidőben (április 15.) benyújtották a két vonatkozó dokumentumot (a konvergencia programot és a nemzeti reformprogramot). Egyidejűleg, jóval a programok bizottsági értékelésének befejezését megelőzően, felajánlottuk a Bizottság szolgálatainak a nyitott és őszinte párbeszéd lehetőségét a programok részleteivel, valamint a gazdaságpolitikai célokkal és a célok elérésére hivatott elfogadott vagy tervezett intézkedésekkel kapcsolatban. Sajnálatos módon a Bizottság szolgálatai nem éltek ezzel a lehetőséggel. A programok bizottsági értékelését és az ajánlások tervezeteit csak június 7-én hozták nyilvánosságra, ami nem adott elegendő időt a tagállami szakértőknek és döntéshozóknak, hogy felkészüljenek a dokumentumokkal kapcsolatos értelmes vitára az Európai tanács júniusi ülése előtt. Ez a megközelítés aláássa az egész eljárás hitelességét.

Hangsúlyozom, hogy Magyarország számos ponton merőben eltérően vélekedik a magyar 2011. évi nemzeti reformprogramról, valamint a 2011-2015 időszakra vonatkozó konvergencia programról készült tanácsi ajánlás tervezetében kifejtett helyzetértékeléssel, valamint az ajánlásokkal kapcsolatban.

Egy általános érvényű megjegyzéssel kezdem. A kormány gazdaságpolitikája mellett, hogy elismeri az államadósság fenntartható szintre csökkentésének szükségességét, nem rövid távú fiskális kiigazításra, hanem a gazdaság strukturális problémáinak (gyenge versenyképesség, alacsony foglalkoztatottság, romló demográfiai kilátások) orvoslására irányul. Ezt szolgálja a nyugdíjrendszer és az adórendszer átalakítása és a növekedésösztönző strukturális reformok megindítása, valamint a foglalkoztatottság növelése érdekében tett intézkedések.

Ennek megfelelően teljes mértékben félrevezető a Bizottság papírjában szereplő utalás a kötelező magánnyugdíj-pénztári pillér eltörlésére. Ellentétben a szöveg által sugallt állítással, miszerint a reform célja a költségvetési bevételek növelése, a cél valójában a kötelező magánpillér negatív hatásai halmozódásának elkerülése, és a teljes államháztartás hosszú távú fenntarthatóságának megteremtése volt. A reformok rövid, közép- és hosszú távon csökkentik az explicit államadósságot, ugyanakkor hosszú távon megoldást kínálnak a megnövekedett implicit államadósság problémájára. A sokrétű, hosszú távú intézkedések, amelyek a demográfiai és munkaerő-piaci kérdéseket kezelik, egyre erősebben fejtik ki jótékony hatásukat és hozzájárulnak majd a rendszer fenntarthatóságához.

A 2010. évi költségvetés egyenlegével és az azt alátámasztó intézkedésekkel kapcsolatban a szöveg a különadók bevezetését és a magánnyugdíj-pénztári pillér eltörlését említi, mint a költségvetési egyenlegromlás megakadályozása érdekében tett intézkedéseket. Ugyanakkor nem tesz említést a minisztériumoknál végrehajtott tartós hatású kiadáscsökkentő lépésekről, amelyeket a bevételoldali intézkedésekkel egyidejűleg megtettünk. Ezek a Kormány első akciótervében szerepeltek, és az év vége felé valósultak meg. Véleményem szerint ez utóbbiakra való utalás elengedhetetlen a teljes államháztartási helyzetkép megalkotásához.

Februárban és márciusban kelt levelemben is megerősítettem, hogy a strukturális reformprogram (Széll Kálmán Terv) teljes mértékben 2012-2013-ban bontakozik ki: az intézkedések döntő többsége már 2012-ben hatályba lép, és a teljes program megvalósul 2013 végére. Az intézkedések mind a konvergencia program, mind a Bizottság előrejelzése szerint a strukturális reformprogram első teljes évében, 2012-ben járnak a legnagyobb, 1 százalékpontot meghaladó javulással az államháztartás strukturális egyenlegében, amit 2013-ban további 1 százalékpontot közelítő kiigazítás követ. Mindezen túl, tartós hatású intézkedéseket hoztunk a 2011-es költségvetési cél elérésének biztosítására: a Kormány a GDP 1%-át közelítő mértékű stabilizációs tartalékot törölte, és ezt az intézkedést a jövő évi költségvetési tervezés bázisába építette (a vonatkozó kormánydöntések már megszülettek). A költségvetési konszolidáció tehát semmiképpen nem nevezhető „az időszak végére ütemezettnek” (back-loaded), és az erre való utalás hamis benyomást kelt.

A makrogazdasági scenárióval kapcsolatban elmondható, hogy a konvergencia program konzervatív makrogazdasági scenárióra épült, amely a belföldi kereslet komponenseinél a pozitív és negatív kockázatokat egyaránt figyelembe veszi. A belső kereslet konvergencia programbeli előrejelzése némileg kedvezőbbnek mondható a Bizottság előrejelzésénél, amely eltérés több olyan tényezőnek tudható be, amelyet a Bizottság tavaszi előrejelzése elmulasztott figyelembe venni. A lakossági fogyasztással kapcsolatban több tényező erőteljesebb javuló trendet valószínűsít. Először is, a bajba jutott devizahitelesek megsegítését célzó intézkedések növelik az érintett háztartások rendelkezésre álló jövedelmét. Ezek a háztartások, mivel likviditásuk korlátozott, jó eséllyel fogyasztásra költik az így keletkező többletjövedelmüket. Arra számítunk továbbá, hogy az elkövetkező években az átlagos fogyasztási hajlandóság fokozatosan helyreáll (a válság nyomán tapasztalt történelmi mélypontról), ezért a korábban elhalasztott fogyasztások 2011-2012-ben részben megvalósulnak. Végezetül, a nyugdíjpénztári reálhozamok kifizetésével kapcsolatban az adatok azt mutatják, hogy a háztartások többsége ezek pénzbeli kifizetését választotta (ami jelzi a fogyasztási preferenciát) az összeg harmadik pillérben való befektetése helyett, annak

ellenére, hogy az ilyen jellegű befektetéseket adókedvezmények ösztönözték. A beruházási dinamikával kapcsolatban elmondható, hogy annak prognosztizálásakor a kockázati felárak csökkenését is figyelembe kell venni, (a kormányzati államadósság-csökkentő akcióterv nyomán), ami javítja a hitelezési feltételeket. Mindezen túl a banki hitel-kihelyezési hajlandóság várakozásaink szerint jelentősen javulni fog, figyelembe véve az árvérezési moratórium megszüntetésének hatását a banki portfóliókra.

A Bizottság tavaszi előrejelzésében szereplő, 3,3%-os GDP arányos, 2012-re adott hiányprognózisra utalással kapcsolatban megjegyzendő, hogy az az előrejelzés azt is tartalmazza, hogy a 2012-es hiány "éppen 3% alatt marad", "amennyiben az intézkedések megvalósulnak". Magyarország elkötelezett a bejelentett strukturális reformterv szigorú megvalósítása mellett. Ezt az elkötelezettséget hitelesíti, hogy a bejelentett intézkedések elfogadása gyors ütemben és pontos menetrend szerint zajlik. A strukturális reformprogram mellékletét képezte egy szigorú menetrend, amely szerint minden részletezett, középtávú egyenlegjavító intézkedést ki kell dolgozni ez év végéig.

A személyi jövedelemadó új, arányos, egykulcsos rendszerével kapcsolatban szükségesnek tartom leszögezni, hogy a reform elengedhetetlen volt, tekintve, hogy az élők munkája magyarországi adóterhelése regionális összehasonlításban kiugróan magas volt minden jövedelmi sávban, de különösen az átlagos és afeletti jövedelműek körében. Ezért az átlagos adóterhelés csökkentése különösen szükséges volt a versenyképesség és a munkaerő-piaci helyzet javítása érdekében. Míg 2010-ben az átlagkereset 3-4-szeresétől kezdve a magyarországi és a régió más országai átlagos adóéke közötti különbség meredeken emelkedve 15-25 százalékpont között mozgott, addig 2011-től ez a differencia 10 százalékpont közelébe, vagy ez alá mérséklődött. Ugyanakkor a gyermeknevelés költségeinek az adórendszeren keresztüli elismerése segítheti a demográfiai szerkezet hosszú távú javulását.

A költségvetési keretrendszer javítására vonatkozó ajánlással kapcsolatban fel kell hívnom a figyelmet az alkotmányban szereplő államadósság-plafon szabály részletes végrehajtásával kapcsolatos folyamatban lévő munkára, valamint a Költségvetési Tanács kibővített hatáskörére. Meg kell említeni továbbá, hogy a Költségvetési Tanács támaszkodhat az Állami Számvevőszék és a központi bank teljes szakértelmére és szakértői gárdájára.

Tekintettel a magyar programok értékelésének fent részletezett hiányosságaira a magyar értékeléssel párhuzamosan felmerül a többi program értékelése felülvizsgálatának igénye is. A magyar programmal kapcsolatos bizottsági értékelést részletesen elemezzük, és felajánljuk, hogy észrevételeinket megosztjuk a Bizottság szolgálataival.

Végezetül szükségesnek tartom hangsúlyozni, hogy az Európai Szemeszter hitelességével kapcsolatos kockázatot, ami a Bizottság jelenlegi gyakorlatából adódik, mind eljárási, mind tartalmi vonatkozásokban, a lehető leggyorsabban orvosoljuk.

A korábbiakhoz hasonlóan, állok rendelkezésére, amennyiben szükségesnek tartja a fentieket megvitatni.

Üdvözlettel,

Matolcsy György